

provincie **HOLLAND**
ZUID

Aan Provinciale Staten

GS brief aan Provinciale Staten

Postadres Provinciehuis
Postbus 90602
2509 LP Den Haag
T 070 - 441 66 11
www.zuid-holland.nl

Datum
Zie verzenddatum rechtsonder

Ons kenmerk
PZH-2020-738820251
DOS-2015-0005387

Bijlagen
2

Onderwerp

Tussenstand (voorlopers van) concept RES'en in Zuid-Holland

Geachte Statenleden,

In de regionale energiestrategieën (RES'en) wordt invulling gegeven aan de doelstellingen uit het Klimaatakkoord, de Uitvoeringsagenda 'Schone Energie voor Iedereen' en regionale energieakkoorden. De provincie is partner in zeven regionale energiestrategieën. De focus van de RES ligt op de warmtetransitie van de gebouwde omgeving (van fossiele naar duurzame bronnen), grootschalige opwek van hernieuwbare elektriciteit (zon en wind) op land en de daarvoor benodigde opslag en infrastructuur.

Inmiddels zijn in zes Zuid-Hollandse regio's (voorlopers van) concept-RES'en afgerond. Wij hebben op 26 mei jl. ingestemd met de verzending naar het Nationaal Programma RES, zodat het Planbureau voor de Leefomgeving (PBL) een tussentijdse kwalitatieve analyse kan uitvoeren. Wij hebben ook de balans opgemaakt van de concepten en op basis daarvan een aantal constateringingen gedaan.

In deze brief informeren wij u over de stand van zaken rond de regionale energiestrategieën en geven wij u onze belangrijkste constateringingen mee. Achtereenvolgens komen aan de orde:

- Een korte voorgeschiedenis en gemaakte afspraken met PS.
- De bijgestelde landelijke planning als gevolg van coronamaatregelen.
- De tussenstand in Zuid-Holland.
- Constateringingen bij de tussenstand.
- Participatie.

Wij sluiten af met de uitnodiging om uw wensen en bedenkingen aan ons mee te geven. In de Statencommissie Bereikbaarheid en Energie is hiervoor een procedure afgesproken.

Korte voorgeschiedenis en afspraken met PS

In onze brief van 15 oktober 2019 hebben wij u geïnformeerd hoe in Zuid-Holland het proces van de RES is vormgegeven¹. Daarbij hebben wij ook aangegeven wat de inzet en de aandachtspunten van GS zijn.

Bij de behandeling van deze brief in de Statencommissie Bereikbaarheid en Energie op 27 november 2019 is nadere informatie gevraagd over het proces van de RES en specifiek de rol van PS in het proces. Deze vragen hebben wij in onze brief van 17 december beantwoord². Op 22 januari en 27 mei 2020 bent u bijgepraat in een technische sessie.

Hoe zijn Provinciale Staten betrokken?

- Via informatieve bijeenkomsten voor raadsleden, statenleden en leden van de algemene besturen van de waterschappen;
- Tussenproducten van de RES zijn en worden ter informatie toegestuurd;
- Vaststellen van wensen en bedenkingen op de concept-RES, die GS zal meenemen in het proces naar de RES1.0;
- Vaststellen RES1.0 en later de RES2.0;
- Aanpassing omgevingsbeleid als de RES'en daar aanleiding toe geven.

De bijgestelde landelijke planning als gevolg van coronamaatregelen

Naar aanleiding van de coronamaatregelen heeft het Nationaal Programma RES (NPRES) besloten om het tijdschema te verruimen. Deze is als volgt:

- De planning voor het aanleveren van de concept-RES is verruimd van 1 juni naar 1 oktober 2020.
- Op 1 oktober start PBL de RES-analyse (kwantitatief én kwalitatief) zoals die eerder beoogd was op 1 juni. De PBL-analyse komt op uiterlijk 1 februari 2021 beschikbaar, samen met het advies van het NPRES (appreciatie).
- Het toepassen van de verdeelsystematiek Route35³ – indien nodig - verschuift naar 1 februari 2021.
- De planning voor het opleveren van de RES 1.0 is verruimd van 1 maart 2021 naar 1 juli 2021.

Het NPRES heeft gevraagd om vóór 1 juni 2020 de (voorloper van de) concept-RES in te leveren voor een tussentijdse kwalitatieve analyse van het PBL. Deze analyse is gericht op het versterken van kennisdeling en het van elkaar leren op weg naar de concept-RES of RES 1.0. Ook geeft de analyse inzicht in de belemmeringen. Landelijk kan dan alvast onderzocht worden of en hoe die opgelost kunnen worden.

¹ PZH-2019-708477617

² PZH-2019-717234534

³ Route 35 is een proces van de decentrale overheden samen met de RES-regio's om te komen tot een verdeelsystematiek van de restopgave mochten de RES-regio's gezamenlijk minder dan 35 TWh aan duurzame opwek in hun concept-RES hebben opgenomen.

De tussenstand in Zuid-Holland

De afspraken over besluitvorming over de concept-RES verschillen per regio, daarom gaan de regio's ook verschillend om met deze verruiming van het tijdschema.

In de Zuid-Hollandse regio's is de stand van zaken nu als volgt:

- Alblasserwaard heeft een concept-RES afgerond. Aan de colleges is instemming gevraagd om deze concept-RES aan het NPRES aan te bieden en aan de gemeenteraden is gevraagd deze concept-RES vast te stellen,
- Holland-Rijnland en Rotterdam-Den Haag hebben een concept-RES afgerond. Aan de colleges is instemming gevraagd om deze concept-RES aan het NPRES aan te bieden en aan de algemene besturen te zenden voor wensen en bedenkingen. Deze wensen en bedenkingen worden meegenomen in het proces naar de RES1.0.
- Goeree-Overflakkee, Hoeksche Waard, Midden-Holland hebben een 'voorloper' van de concept-RES afgerond. In deze regio's wordt de besluitvorming over de concept-RES medio september afgerond. Aan de colleges is instemming gevraagd om de voorloper van de concept-RES aan het NPRES aan te bieden.
- Drechtsteden heeft geen voorloper van een concept-RES afgerond. In deze regio wordt de besluitvorming over de concept-RES medio september afgerond.

Constateringen bij de tussenstand

Wij hebben geconstateerd dat er veel werk is verzet in de regio's. In de stuurgroepen is constructief samengewerkt aan samenhangende regionale oplossingsrichtingen waarbij partijen ook bereid waren om buiten de vastgestelde kaders naar oplossingen te zoeken. Dat is ook noodzakelijk voor het gezamenlijk werken aan de energietransitie.

In alle RES'en komen de onderwerpen terug waarvoor wij aandacht hebben gevraagd. De provincie kan daar ook zelf een goede bijdrage aan leveren door middel van het net vastgestelde programma 'Schone energie voor iedereen'. Hieronder vindt u onze constateringen.

- **Besparen** is uitgangspunt in alle RES'en. Naar de RES1.0 is nog wel een slag nodig naar concrete uitvoeringsprogramma's.
- Voor de inzet van **Warmte** is een nader onderbouwen en kwantificeren van de regionale vraag- en warmteaanbod noodzakelijk om te komen tot de regionale warmte structuur. Dat is belangrijk omdat deze de basis vormt voor de lokale warmte transitievisies.
- **Zon op dak** is uitgangspunt in alle RES'en. Ook voor dit onderwerp is nog een slag nodig naar concrete uitvoeringsprogramma's voor het stimuleren van een actieve aanpak zon op dak.
- Het is nog te vroeg om conclusies te trekken over **lokaal eigenaarschap** bij maatregelen. Energiecoöperaties zijn in ieder geval goed betrokken bij het RES-proces.
- De ruimtelijke denkrichtingen zijn uitgewerkt met aandacht voor de **kwaliteit van het landschap**. In het vervolgproces zal ook de samenhang tussen de Zuid-Hollandse regio's en buurregio's goed meegenomen worden. Elke RES bevat meerdere denkrichtingen, waarbij de ene denkrichting beter aansluit bij de provinciale uitgangspunten dan de ander. Er zit spanning op de denkrichtingen met windenergie in het Groene Hart en de ruimtelijke uitgangspunten in het coalitieakkoord.

- De noodzaak tot doorvertaling in het **omgevingsbeleid** is overal benoemd, maar de mate waarin deze doorvertaling concreet is uitgewerkt verschilt sterk. Wij blijven aandacht vragen voor doorwerking van de RES'en in het omgevingsbeleid van betrokken overheden en de afstemming/afweging met andere opgaven in de regio.
- In de meeste regio's hebben de netbeheerders een studie uitgevoerd naar de impact van de plannen op de **energie infrastructuur**. Naarmate de keuzes concreter worden zal de netbeheerder ook concreter kunnen aangeven wat de gevolgen zijn voor de energie infrastructuur. Voor het betaalbaar houden van de energievoorziening is het belangrijk dat dit onderwerp een serieuze plek krijgt bij het maken van afwegingen.

De beoogde duurzame opwek van elektriciteit van de gezamenlijke RES'en in Zuid-Holland ligt op ruim 6 TWh in 2030. Dit is inclusief de bestaande opgave voor windenergie (735,5 MW = ca. 1,6 TWh) van het Energieakkoord van 2013.

Participatie

In de processen waarin de RES'en tot stand zijn gekomen en verder worden ontwikkeld is participatie een belangrijk onderdeel. Tot nu toe zijn door de regio's met name vertegenwoordigers van maatschappelijke partijen betrokken geweest. Aan de gebruikers en bewoners van de gebieden wordt in de komende fase van het RES-proces door de regio's en - met name - de gemeenten de mogelijkheid geboden te participeren. Hierbij is het belangrijk op te merken dat gemeenten hun gesprekken met inwoners veelal breder insteken dan alleen de RES. Onder de koepel duurzaamheid zijn veel gemeenten al in goed gesprek met hun inwoners. Als provincie bieden we ondersteuning aan gemeenten en regio's om hier invulling aan te geven. We benutten hierbij ook ons provinciale Participatiekompas, waarin we gekoppeld aan de wijze van overheidssturing invulling geven aan de vorm van participatie.

De provincie heeft in overleg met de regio's opdracht gegeven voor een analyse naar het participatieproces naar de concept-RES. Het onderzoek bestaat uit een analyse, verzamelen van goede voorbeelden en adviezen over het proces naar de RES1.0. Daarover wordt u nader geïnformeerd.

Wensen en bedenkingen

In de Statencommissie Bereikbaarheid en Energie is afgesproken dat wensen en bedenkingen uiterlijk woensdag 2 september 9:00 uur bij de griffie kunnen worden aangeleverd ter voorbereiding van het debat in de Statencommissie op 9 september. Vervolgens maken wij een PS-voorstel voor de wensen en bedenkingen, die naar de regio's worden gestuurd. Dit voorstel zal 23 september in PS worden geagendeerd.

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland,

secretaris, _____ voorzitter, _____

drs. H.M.M. Koek

drs. J. Smit

Bijlagen:

- Notitie Tussenstand (voorlopers van) concept-Regionale Energiestrategieën in Zuid-Holland
- Afschrift van de brief van GS aan de bestuurlijke trekkers van de RES'en in Zuid-Holland